

Ruimte voor Advies

Adviesgroep voor ruimte, water en natuur

Ecologische quickscan

Munnikeweg 6 te Ederveen

In het kader van een functiewijziging

Titel	Ecologische quickscan Munnikeweg 6 te Ederveen
Betreft	Quickscan soortenbescherming en voortoets gebiedsbescherming
Locatie	Munnikeweg 6 6744 PD Ederveen
Uitvoering	J.Mossink, Ruimte voor Advies BV Deventerstraat 179 8171 NS Vaassen
Contactpersoon	Dhr. J. Mossink, ecooloog mossink@ruimtevooradvies.nl - 06 83 222 610
Opdrachtgever	Fam. De Koning
Datum	11-03-2020
Status	Versie 2.0

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
1.4	Kwaliteitsborg	
2	Resultaten beschermde flora en fauna	7
2.1	Vaatplanten	
2.2	Broedvogels	
2.3	Vleermuizen	
2.4	Grondgebonden zoogdieren	
2.5	Overige soorten	
3	Effecten en aanbevelingen	12
3.1	Vaatplanten	
3.2	Broedvogels	
3.3	Vleermuizen	
3.4	Grondgebonden zoogdieren	
3.5	Overige soorten	
3.6	Algemeen	
4	Gebiedsbescherming	15
4.1	Natuurnetwerk Nederland	
4.2	Natura 2000	
5	Conclusies	17
5.1	Overzicht van de bevindingen	
5.2	Conclusies en aanbevelingen	
6	Wettelijk kader	20
6.1	Inleiding	
6.2	Gebiedsbescherming	
6.3	Soorten bescherming	
6.4	Rode lijsten	

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de initiatiefnemer voerde Ruimte voor Advies een ecologische quickscan uit op het perceel gelegen aan de Munnikeweg 6 te Ederveen, gemeente Ede. De initiatiefnemer is voornemens om een functiewijziging door te voeren voor het perceel en de bestaande gebouwen. De dubbele functie agrarisch en wonen zal worden omgezet in enkel de functie wonen. Hierbij wordt het woonhuis geschikt gemaakt voor twee gezinnen en worden ter compensatie twee bijgebouwen volledig en één bijgebouw gedeeltelijk gesloopt. De agrarische bedrijfsvoering wordt beëindigd. De ingreep is getoetst aan de Wet natuurbescherming, onderdelen 'soortenbescherming' en 'gebiedsbescherming'. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijke effecten op beschermde soorten.

Naast de soortbescherming is een beoordeling gemaakt van de gebiedsbescherming. In dat kader is een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische gevolgen van de voorgenomen ingreep ten aanzien van Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

De locatie ligt aan de Munnikeweg 6 in Ederveen, ruim 800 meter ten noord-westen van het dorp Ederveen en ruim 1000 meter ten zuidoosten van het dorp Renswoude, in de gemeente Ede (zie afbeelding 1.1 en 1.2). Het voornemen bestaat om de bestaande vrijstaande woning te om te vormen tot een tweegezinswoning.

Op het erf staan verder een voormalige varkensstal met aangrenzende kapschuren, een varkensstal die momenteel nog in gebruik is en een bijgebouw dat tegenwoordig dienst doet als kapschuur en ponystal met berging. Rondom de woning staan enkele boompjes en hagen. Langs de zuidelijke perceelgrens en oprit van de Munnikeweg 5 doet een boomsingel dienst als erfafscheiding. Het erf is voor de woning en rond een deel van de bijgebouwen bestraat met klinkers. Ten oosten en zuiden van de woning is een tuin aangelegd, de rest van het terrein bestaat overwegend uit gras en lokaal halfverharding. Langs de noordelijke perceelgrens staan in het oostelijk en westelijk gedeelte een rij bomen en struiken, op sommige plekken binnen enkele meters van de te slopen bebouwing.

Rondom het perceel liggen agrarische percelen in de vorm van afwisselend graslanden en maïsakkers. Het betreft een relatief kleinschalig agrarisch cultuurlandschap met naast agrarische gronden ook bomenrijen en kleine houtopstanden. Op ruim 4,8 kilometer respectievelijk 5,3 kilometer afstand in oostelijke en zuidelijke richting liggen Natura 2000-gebieden. Dit is in zuidelijke richting het blauwgraslandreservaat 'Het Binnenveld' en in oostelijke richting op de Veluwe.

De voornaamste ingrepen zijn:

- Volledige en gedeeltelijke sloop van de bestaande bijgebouwen;
- Herinrichten huidige woning naar tweegezinssituatie;

Alle ingrepen vallen onder de noemer “ruimtelijke ontwikkeling en inrichting”.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op 19 februari 2020 bezocht door J. Mossink, ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is in het bijzonder gelet op (mogelijke) verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (zoals huismus, vleermuizen, uilen en marters). Het locatiebezoek is onder bewolkte omstandigheden uitgevoerd bij een temperatuur van 7 °C en matige wind, ZW 3-4 bft.

1.4 Kwaliteitsborging

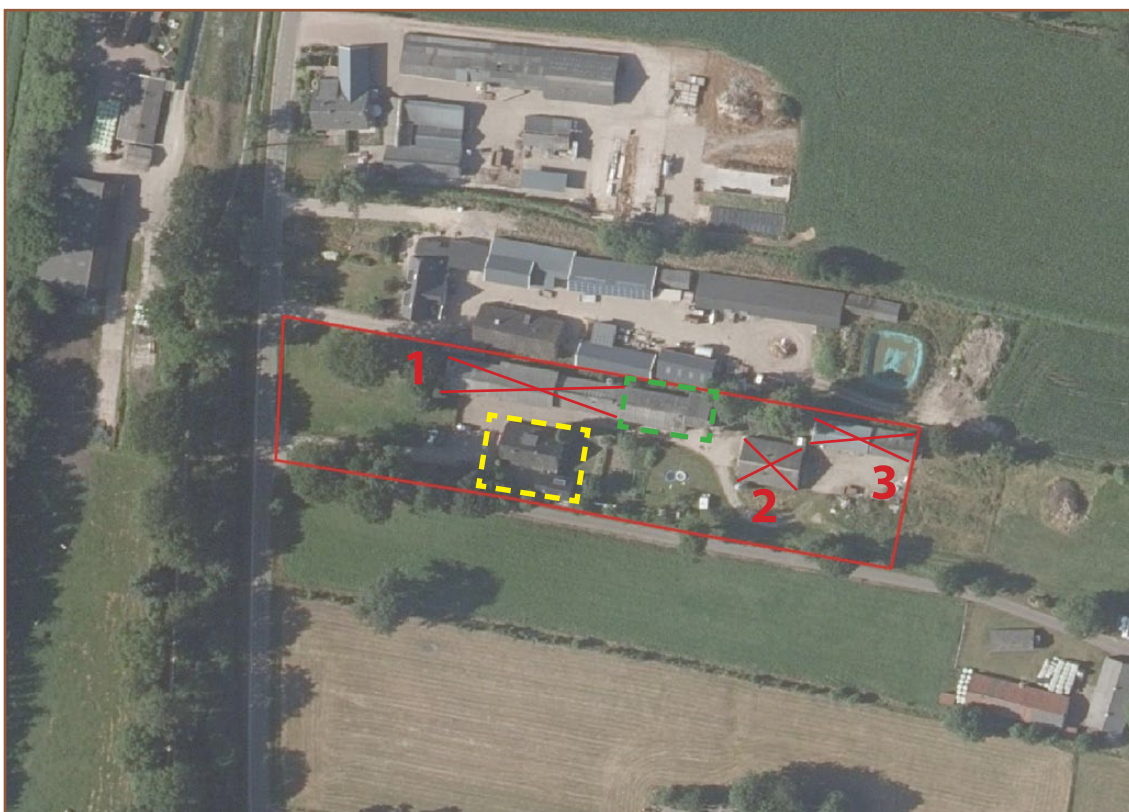
Door de inzet van deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Ruimte voor Advies is kandidaat-lid van en hanteert de richtlijnen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), soortinventarisatieprotocollen van het NGB en/of richtlijnen kennisdocumenten van BIJ12. Toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen met gemeenten, provincies en collega-onderzoekers vindt plaats op regelmatige basis.

Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren is niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quickscan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en –beheer. Ook dient er rekening te worden gehouden met de veranderingen in wet- en regelgeving. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar.

Afb. 1.1: Luchtfoto onderzoekslocatie (rode cirkel). Bron ondergrond: PDOK.nl/viewer.

Afb. 1.2: Projectgebied = rood kader, bestaande woning = geel kader en te slopen bijgebouwen = rood kruis. 1 = voormalige varkensstal met kapschuren, 2 = huidige varkensstal en 3 = kapschuur. Te behouden deel van varkensstal met kapschuur = groen kader. Bron ondergrond: PDOK.nl/viewer, luchtfoto 2019.

2

RESULTATEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

2.1 Vaatplanten

Vanuit de NDFF (maart 2020) zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vaatplanten binnen een straal van een kilometer rond het plangebied. Het terrein aan de Munnikeweg voldoet niet voor bijzondere of beschermde soorten. Het terrein is aan alle kanten omringd door agrarisch gras- en akkerland en heeft zelf een culturele inrichting met verharding, gazon en tuin met sierplanten en -heester. Aangetroffen soorten zijn onder andere vogelmuur, paardenbloem, zand-raket, herderstasje, robertskruid, kleine en witte klaver, grote brandnetel, paarse dovenetel, honds-draf, ridderzuring en algemene grassen zoals straatgras en kweek. Dit zijn allen zeer algemene soorten die veel voorkomen op erven in agrarisch gebied. De gevels van de slopen bijgebouwen zijn onbegroeid. Aanwezigheid van beschermde vaatplanten op het perceel is uitgesloten.

2.2 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Van een aantal vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Het gaat bijvoorbeeld om soorten die niet zelf hun nest bouwen, maar voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van menselijke bebouwing, soorten die jarenlang dezelfde locatie gebruiken of soorten waarvan het nest ook buiten de broedperiode gebruikt wordt. Ook andere onderdelen van de leefomgeving van belang voor het functioneren van een jaarrond beschermde nestplaats zijn beschermd. Denk hierbij aan jachtgebied van uilen en roofvogels of schuil- en slaapplekken van huismussen struiken.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Tijdens het veldbezoek is in het bijzonder gelet op (mogelijke) nestplaatsen van huismus, steenuil en kerkuil. Deze vogelsoorten met jaarrond beschermde rust- en voortplantingsplaatsen komen in de omgeving voor en nestelen vaak op erven in agrarische omgevingen.

Huismussen waren in klein aantal aanwezig op het erf. Het betrof naar schatting 3 broedparen (5-7 exemplaren). Op het dak van de woning zaten drie zingende mannetjes op enige afstand van elkaar. Daarnaast was een aantal vrouwtjes in de coniferen naast de woning. Jongen of eieren waren gezien het moment van veldbezoek nog niet aanwezig maar er werd wel met nestmateriaal gesleept. De activiteit van huismussen bleef hoofdzakelijk beperkt tot de woning en tuin met coniferen en beukenhagen. Een enkele keer gebruikten mussen het dak van de schuur met hooizolder als uitkijkpunt en/of tussenstop om op het naastgelegen erf te foerageren. In de te slopen bebouwing werden nergens nesten of nestresten van huismussen gevonden. De hooizolder is weliswaar toegankelijk maar hier werd slechts een oud komvormig nest aangetroffen, mogelijk van een zanglijster. Ook in de kapschuurgedeelten waren geen nesten aanwezig op de balconstructies of andere plekken. De overige te slopen bebouwing is ontoegankelijk voor huismussen en daarom ongeschikt als nestplaats. De te slopen bebouwing is geen belangrijk onderdeel van de functionele leefomgeving van de op het erf aanwezige huismussen. Gebroed wordt in de bestaande woning onder het pannendak. Als foerageergebied en schuilgelegenheid is voornamelijk de tuin met opgaand groen en gazon rond de woning aan de Munnikeweg 6 en 7 van belang.

Van kerkuil zijn enkele waarnemingen uit de omgeving bekend (NDFF). De dichtsbijzijnde waarneming betreft een jagent exemplaar langs de Arnhemseweg op ongeveer 500 meter van

het plangebied. De steenuil is iets vaker in de omgeving waargenomen, met diverse territoria aan de oostkant van Ederveen en één baltsend exemplaar. In de te slopen schuren werden geen braakballen, veren, uitwerpselen of andere sporen van uilen aangetroffen. Ook op de rest van het perceel zijn geen sporen van uilen gevonden. Het is niet uitgesloten dat de aangrenzende percelen met grasland en maïsakkers onderdeel zijn van een kerkuil- of steenuilterritorium. De grote conifeer ten noordoosten van de woning was tijdens het veldbezoek niet als nestplaats in gebruik door ransuil of andere vogels met jaarrond beschermd nest. Van overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn geen nesten of andere gebruikssporen gevonden en mogelijkheden ontbreken voor deze soorten.

Overige broedvogels

De schuur met hooizolder en de kapschuren zijn toegankelijk voor broedvogels. Op de balkconstructies kan worden genesteld door soorten als zanglijster, winterkoning, zwarte roodstaart en witte kwikstaart. De opgaande begroeiing rond de woning en langs de noordelijke perceelgrens (bomen, coniferenrijen, heesters) is geschikt voor algemene broedvogels zoals merel, roodborst, winterkoning en houtduif. Tijdens het broedseizoen is de kans op broedgevallen aanzienlijk. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode. Indicatief wordt vaak de periode 15 maart tot 15 juli gehanteerd omdat de kans op broedgevallen van veel soorten dan groot is, maar het kan afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden ook korter of langer duren. Bepalend is de vraag of er sprake is van een broedgeval; zolang het nest bezet is, geldt dat het betreffende nest niet mag worden verstoord. Ontheffing is niet mogelijk.

2.3 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd vanuit de Europese Habitatrichtlijn. Geschikte verblijfplaatsen zijn vaak beperkt beschikbaar. Door sloop en renovatie zijn de laatste decennia veel potentiële verblijfplaatsen verdwenen. Niet alleen verblijfplaatsen, maar ook lineair doorlopende landschapselementen waarlangs vleermuizen zich verplaatsen tussen slaapplek en foerageergebied (zogenaamde vliegroutes) en belangrijk foerageergebied zijn beschermd. Uit de omgeving van het plangebied zijn vanuit de NDFF waarnemingen van gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis bekend. Hiervan kunnen de vier eerstgenoemde soorten verblijfplaatsen in gebouwen hebben. Rosse vleermuis verblijft in Nederland vrijwel uitsluitend in bomen. Opvallend is het grote aantal recente waarnemingen van het erf aan de Munnikeweg 7, direct ten noorden van de onderzoekslocatie. In 2018 is hier vleermuisonderzoek uitgevoerd vanwege de verbouwing van een garage met pannendak en toegankelijke bakstenen spouwmuur. Tijdens dit onderzoek werd een kraamverblijfplaats van enkele tientallen gewone dwergvleermuizen aangetroffen in de garage, waarvoor ontheffing is aangevraagd en verkregen. Andere verblijfplaatsen van vleermuizen werden destijds niet aangetroffen op het betreffende erf. Wel werden foeragerende exemplaren van gewone dwergvleermuis en enkele exemplaren van ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis in de omgeving gedetecteerd.

Verblijfplaatsen

Een aantal in Nederland voorkomende vleermuissoorten worden voornamelijk in gebouwen aangetroffen. Een voorwaarde is dat er geschikte, toegankelijke ruimtes voor vleermuizen aanwezig zijn. Tijdens het locatiebezoek is de te slopen bebouwing uitgebreid geïnspecteerd op aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen zoals toegankelijke spouwen en ruimtes in de dakconstructie, achter daklijsten, betimmeringen etcetera.

De te slopen bebouwing is ongeschikt als verblijfplaats van vleermuizen. De gevels van de meeste gebouwen bestaan uit baksteen met spouw. Echter, de luchtspouw is nergens toegankelijk. Open stootvoegen en beschadigde stenen ontbreken, terwijl er ook aan de bovenkant van de muren geen toegang is via bijvoorbeeld ruimtes achter daklijsten of boeidelen. In de westelijke varkensstal zijn holle keramische ventilatiestenen in de gevels geplaatst. Deze overbruggen de hele spouw en zijn op een gegeven moment dichtgemaakt met isolatieschuim. Aan de buitenkant zijn hierdoor holle ruimtes ontstaan. Deze zijn echter te ondiep en niet "plat" genoeg om als rustplaats voor vleermuizen te dienen. Alle daken van de te slopen gebouwen bestaan uit golfplaten. In de meeste gevallen ontbreekt dakbeschot. De ruimte tussen golfplaten en gevels is dichtgezet met vogelschroot. In de varkensstallen is onder de golfplaten een laag isolatieplaten aangebracht. De randen ervan zijn dichtgespoten met purschuim. Van de deels als ponystal en deels als opslagruimte in gebruik zijnde schuur ten noordoosten van de varkensstal bestaan zowel de muren als het dak uit enkellaags metalen damwandplaten. De hooizolder en kapschuren zijn toegankelijk voor vleermuizen maar door licht en tocht alsnog ongeschikt als verblijfplaats.

De woning daarentegen oogt wel zeer geschikt voor vleermuizen. Onder andere de ruimte onder het pannendak is bereikbaar en hetzelfde geldt op meerdere plekken voor ruimtes achter boeidelen. Verblijfplaatsen van met name gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger in de woning zijn dan ook allesbehalve uitgesloten. Er staan geen bomen met voor vleermuizen geschikte holtes, scheuren etcetera op het erf waardoor er geen sprake kan zijn van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten.

Foerageergebied en vliegroutes

Het erf als geheel is met haar bebouwing en opgaand groen langs de perceelranden geschikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten die in de omgeving voorkomen zoals de gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Het is aannemelijk dat vleermuizen er ook daadwerkelijk in kleine aantallen foerageren, zoals ook bij het vleermuisonderzoek aan de Munnikeweg 7 het geval bleek te zijn. Het relatieve belang van het onderzoeksgebied is op voorhand klein. Van essentieel foerageergebied is geen sprake aangezien er veel foerageergebied in de directe omgeving voorhanden is in de vorm van andere erven, bomenrijen, bosranden en open plekken tussen bomen. Het perceel is geen onderdeel van een doorlopende lineaire landschappelijke structuur die als vlieg- of migratieroute zou kunnen dienen.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder "grondgebonden zoogdieren" worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Dit zijn knaagdieren, haasachtigen, insecteneters en marters. In de omgeving komen diverse grondgebonden zoogdieren voor. Bunzing, das, eekhoorn en steenmarter genieten allen bescherming zoals genoemd in Bijlage A van de Wet natuurbescherming en zijn in de omgeving waargenomen. Gezien de ligging, inrichting en gebruik van het terrein zijn van deze soorten alleen bunzing en steenmarter niet op voorhand uit te sluiten. Een beperkt deel van de te slopen bebouwing is toegankelijk voor marterachtigen, namelijk de schuur met hooizolder en de kapschuren. Deze bebouwing kon volledig geïnspecteerd worden tijdens het veldbezoek. Nergens werden latrines, prooiresten (zoals afgebeten veren) of andere gebruikssporen van steenmarter aangetroffen. Van de bunzing is aanwezigheid vaak minder duidelijk zichtbaar, maar potentiële verblijfplaatsen van deze soort in de vorm van bijvoorbeeld houtstapels, ruige terreindelen of kleine open schuurtjes met voldoende schuilgelegenheid ontbreken binnen invloedssfeer van de voorgenomen ontwikkelingen. Deze steenmarter en bunzing worden daarom hooguit incidenteel

als passant of jagend op het perceel verwacht. De bomenrijen ten zuiden van het erf zijn geschikt als verbinding tussen verblijfplaatsen en jachtgebied. Een belangrijke functie van het erf als jachtgebied of verbindingszone tussen leefgebieden is uitgesloten.

Algemene kleine zoogdiersoorten zoals veldmuis, bosmuis, bruine rat, huismuis, huisspitsmuis en egel komen vrijwel zeker voor op of rond het erf. Rond de te slopen bijgebouwen zijn diverse holen en gangen van muisachtigen aangetroffen. In een aantal schuren zijn veel keutels van bruine rat gevonden. Er zijn geen groenstructuren die door egel als voortplantings- of winterrustplek gebruikt kunnen worden in de directe nabijheid van de te slopen bebouwing. Naast de hier genoemde soorten kunnen in de omgeving nog soorten als haas, konijn, ree en vos voorkomen maar deze zullen niet of nauwelijks gebruik maken van het erf.

2.5 Overige soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden)

De algemene amfibieënsoorten bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker en kleine watersalamander komen ook voor in de omgeving en gebruiken de begroeide delen van het erf mogelijk als landbiotoop. Voortplantingshabitat ontbreekt. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Beschermd, niet-vrijgestelde amfibieën zijn niet uit de omgeving van het plangebied bekend. Hetzelfde geldt voor reptielen, waarvoor bovendien erven in agrarisch gebied niet behoren tot geschikt leefgebied. Zo ontbreken bijvoorbeeld overgangen van heidevelden naar bosranden en het perceel sluit niet aan op dergelijke gebieden. Aanwezigheid van vissen is door het ontbreken van oppervlaktewater op voorhand uitgesloten.

Het terrein voldoet niet aan de voorwaarden waaraan potentieel leefgebied van beschermde ongewervelden (libellen, kevers, weekdieren) moet voldoen, waardoor aanwezigheid van dergelijke soorten is uitgesloten. Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden uit de omgeving van de Munnikeweg bekend. Voor de enkele soorten die mogelijk wel in de omgeving van Ederveen voorkomen, zoals bijvoorbeeld sleedoornpage, voldoet de locatie niet aan de specifieke eisen waaraan leefgebied moet voldoen. Aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden is daarom uitgesloten.

Afb. 2.1: Het erf gezien vanaf de inrit. Rechts een gedeelte van de te behouden woning die intern in tweeën gesplitst wordt. Links een te slopen schuur met rechts daarvan een eveneens te slopen schuur met hooizolder.

Afb. 2.2: Detail hooizolder. Er werden nergens sporen van uilen of nesten van huismussen aangetroffen.

Afb. 2.3: Gedeelte erf in westelijke richting vanaf de oostelijke varkensstal. Links een deel van de woning met coniferen, rechts op de voorgrond te behouden bebouwing met daarachter het te slopen gedeelte.

Afb. 2.4: Noordelijke perceelgrens met diverse struiken en bomen op korte afstand van te slopen bebouwing.

Afb. 2.5: Te behouden kapschuur en eveneens te behouden gedeelte van een voormalige varkensstal.

Afb. 2.6: Te slopen ponystal (links) en werktuigenberging (rechts) in de noordoostelijke hoek van het plangebied.

Afb. 2.7: De nog in gebruik zijnde varkensstal achter op het erf.

Afb. 2.8: Met vogelschroot dichtgezette dakrand van een stal.

Afb. 2.9: Binnenkant van de varkensstal die ten tijde van het veldbezoek nog in gebruik was.

Afb. 2.10: Oprijlaan Munnikeweg 5 direct ten zuiden van het plangebied.

3

EFFECTEN EN AANBEVELINGEN

3.1 Vaatplanten

Op de onderzoekslocatie zijn geen beschermde of bijzondere plantensoorten aangetroffen. Geschikte omstandigheden voor bijzondere vegetatie ontbreken. Effecten op beschermde planten zijn uitgesloten, nader onderzoek is niet nodig.

3.2 Broedvogels

Vaste, jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels ontbreken op het perceel en in de directe omgeving ervan. De voorgenomen ontwikkeling leidt dan ook niet tot verstoring, aantasting of vernieling van jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van broedvogels. Huismussen hebben vrijwel zeker meerdere nestlocaties onder het pannendak van de woning en gebruiken de coniferenhagen en andere opgaande begroeiing op het erf als dekking. Op het erf wordt ook gefoerageerd en er zijn mogelijkheden voor stofbaden. De woning wordt intern gesplitst en blijft in huidige toestand behouden. Ook de opgaande beplanting in de tuin blijft gehandhaafd.

De schuur met hooizolder en de voor vogels toegankelijke kapschuren zijn in potentie geschikt als broedplaats maar nesten of nestresten ontbreken. Huismussen maken geen gebruik van de te slopen bebouwing om te broeden of foerageren. Sloop van de daarvoor aangewezen bijgebouwen leidt niet tot aantasting of vernieling van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van huismussen zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb. Van opzettelijk verstoren is evenmin sprake. Huismussen zijn menselijke activiteit op het erf gewend en zullen in principe niet wezenlijk verstoord worden door de sloopwerkzaamheden. Zekerheidshalve dienen sloopwerkzaamheden van gebouwen in nabijheid van de woning te worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van de huismus, dat ongeveer duurt van maart t/m augustus. Voor uilen (kerkuil, steenuil, ransuil) en andere vogelsoorten met jaarrond beschermde rust- en voortplantingsplaatsen maakt het erf geen belangrijk onderdeel uit van leefgebied en nestplaatsen ontbreken. Effecten op deze soorten zijn uitgesloten.

Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels, zoals zanglijster, zwarte roodstaart, winterkoning en boerenwaluw mogelijk in de voor vogels toegankelijke delen van de bebouwing en houtduif, merel en diverse kleine zangvogels in bomen en struiken langs de noordelijke perceelgrens. Sloopwerkzaamheden kunnen derhalve leiden tot het verstoring of vernieling van nesten van algemene broedvogels wanneer deze in het broedseizoen plaatsvinden. Het is van belang om mogelijk verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of tijdig preventieve maatregelen te nemen om vestiging van broedgevallen te voorkomen. Het broedseizoen is geen vaste periode maar voor de meeste soorten is de periode half maart - half augustus een goede indicatie. Eerdere of latere broedgevallen zijn wel mogelijk, vooral van de houtduif. Bezette nesten zijn altijd beschermd, onafhankelijk van de soort en het moment van nestelen. Worden toch bezette nesten aangetroffen dan dienen werkzaamheden met een mogelijk negatief effect te worden uitgesteld totdat de ouders klaar zijn met broeden en de jongen zelfstandig het nest definitief hebben verlaten.

3.3 Vleermuizen

Effectbeoordeling vaste rust- en verblijfplaatsen vleermuizen

De te slopen bebouwing is ongeschikt als verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen. Voor vleermuizen geschikte besloten, donkere en tochtvrije ruimtes ontbreken. Er zijn geen toegankelijke spouwmuren, ruimtes tussen dakbedekking en dakbeschot, achter gevelbetimmeringen etcetera. De te behouden woning op het erf is in potentie wél geschikt voor soorten als gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Negatieve effecten op deze potentiële verblijfplaatsen kunnen optreden door lichtverstoring tijdens de sloopfase maar zijn eenvoudig te voorkomen door in de periode april - november niet tussen zonsondergang en zonsopkomst te werken en geen of aangepaste bouw-/beveiligingslampen te gebruiken, zie ook volgende alinea. Onder voorwaarde dat lichtverstoring voorkomen wordt is nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen niet aan de orde.

Effectbeoordeling vaste vlieg- en migratieroute en essentieel foerageergebied

Het erf is geschikt als foerageergebied voor diverse vleermuissoorten die in de omgeving voorkomen zoals de gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Het is aannemelijk dat vleermuizen er ook daadwerkelijk foerageren. Het betreft een relatief zeer klein deel van het beschikbare foerageergebied van vleermuizen in de omgeving waardoor van essentieel foerageergebied geen sprake is. Bovendien worden geen noemenswaardige effecten verwacht. Negatieve effecten kunnen zich hooguit voordoen wanneer tijdens de sloop- of bouw-fase gebruik wordt gemaakt van bouwlampen tussen zonsondergang en zonsopkomst. Vanuit de zorgplicht is het van belang om lichtverstoring van het mogelijke foerageergebied naar redelijkheid zoveel mogelijk te voorkomen. Dit kan door zowel tijdens de sloop- en realisatiefase als de gebruiksfase uitstraling van eventuele bouwlampen en buitenverlichting naar boven en dan met name richting opgaand groen te voorkomen. Gebruik bijvoorbeeld afschermende armaturen, beperk de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter en plaats niet meer verlichting dan nodig. De actieve periode van vleermuizen loopt globaal van april t/m november, waarbij ze tussen zonsondergang en zonsopkomst daadwerkelijk vliegen en gevoelig zijn voor verstoring. De huidige en toekomstige woning maken geen onderdeel uit van een potentiële vlieg- of migratieroute van vleermuizen. Effecten op vlieg- en migratieroutes van vleermuizen zijn dan ook uitgesloten en hoeven niet nader onderzocht te worden.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

In de omgeving komen de beschermde grondgebonden zoogdieren bunzing en steenmarter voor. Tijdens het veldbezoek zijn nergens gebruikssporen van steenmarters aangetroffen in de bebouwing, terwijl deze volledig inspecteerbaar was. Houtwallen, ruige terreindelen, hout- of puinstapels en andere voor marterachtigen interessante elementen ontbreken. Het erf is daarom in beperkte mate geschikt als foerageergebied en maakt in die hoedanigheid mogelijk een klein deel uit van de functionele leefomgeving. De voorgenomen ontwikkelingen leiden niet aantasting van vaste rust- of voortplantingsplaatsen en/of leefgebied dat van belang is voor het functioneren van dergelijke jaarrond beschermde verblijfplaatsen. Andere niet-vrijgestelde beschermde grondgebonden zoogdieren komen niet binnen het plangebied voor. De bestemmingsplanwijziging en voorgenomen ingreep hebben geen effect op beschermde grondgebonden zoogdieren of hun leefgebied. Nader onderzoek naar beschermde grondgebonden zoogdiersoorten is derhalve niet aan de orde, evenals het aanvragen van een ontheffing voor deze soorten.

Op de planlocatie worden verder uitsluitend kleine, algemene zoogdiersoorten verwacht. De werk-

zaamheden kunnen op beperkte schaal tot negatieve effecten op deze soorten leiden, bijvoorbeeld door de aantasting van holen en gangenstelsels van muizen en insecteneters. Omdat voor de te verwachten soorten een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt moet alleen rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht die voor alle dieren en planten geldt. Voer de sloop met beleid uit en werk daarbij zoveel mogelijk in één richting om dieren de kans te geven om te vluchten.

3.5 Overige soorten (vissen, amfibieën, reptielen, ongewervelden)

Het vóórkomen van beschermde soorten uit overige soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden) is op voorhand uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt leefgebied of doordat de locatie buiten het bekende verspreidingsgebied valt. Negatieve effecten op beschermde soorten uit overige soortgroepen zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Het terrein is hooguit (beperkt) geschikt als landhabitat en dan voornamelijk foerageergebied voor enkele algemene amfibieën maar in de begroeide terreindelen vinden nauwelijks ingrepen plaats. Voor de te verwachten algemene amfibieënsoorten heeft de provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling verleend. De overige soorten die voor kunnen komen zijn niet beschermd. Zoals voor alle soorten, beschermd of niet, geldt ook hier de algemene zorgplicht.

3.6 Algemeen

- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen, dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en moet contact opgenomen worden met een deskundige (volgens omschrijving van de provincie Gelderland) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.
- *Extra: Ruimte voor Advies promoot natuur in stad & land. Zo is het bij nieuwbouw van woningen vaak met relatief weinig moeite mogelijk om huismussen, vleermuizen, zwaluwen en andere dieren een plek te geven. Bij voorkeur door ruimtes naar een spouw, onder dakpannen of achter betimmeringen toegankelijk te maken. Andere mogelijkheden zijn het aanbrengen van nestkasten, toepassen van inheemse beplanting, terughoudend zijn met buitenverlichting en bestrating en juist royaal met groen.*

4

GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

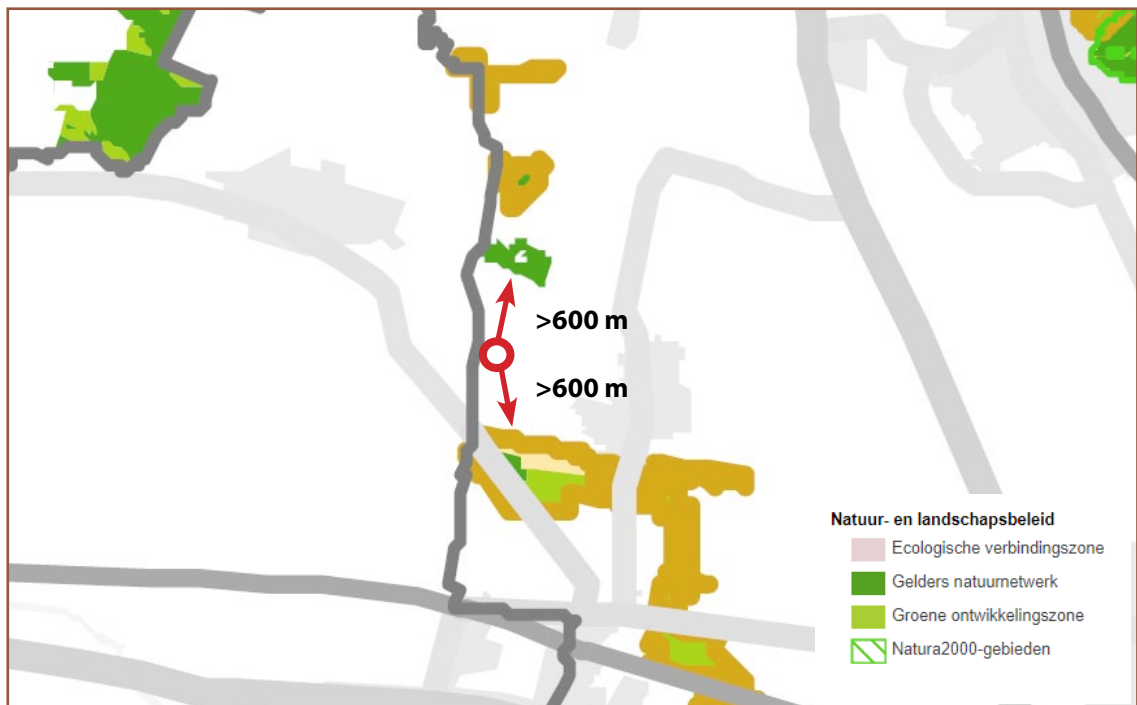
De onderzoekslocatie ligt buiten het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone. De kortste afstand tot het GNN bedraagt ruim 600 meter. In de het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone is het ruimtelijke beleid gericht op behoud en ontwikkeling van kernkwaliteiten. Voorgenomen ingrepen worden getoetst aan het 'nee, tenzij' principe. Indien voorgenomen werkzaamheden significant negatieve gevolgen hebben voor de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen van het deelgebied kunnen deze alleen plaatsvinden indien de nadelige gevolgen worden gemitigeerd en de resterende schade gecompenseerd.

Gezien de aard en schaal van de voorgenomen ontwikkelingen in relatie tot de afstand is een negatief extern effect op kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van GNN en GO uitgesloten. De bestaande woning blijft en wordt omgevormd tot een tweegezinswoning op dezelfde plek op hetzelfde erf. Functie en gebruik van het terrein wijzigen van een dubbelbestemming agrarisch en wonen naar een enkelbestemming wonen. Daarnaast zullen twee bestaande bijgebouwen worden gesloopt en één bijgebouw gedeeltelijk worden gesloopt. Het uitvoeren van een 'Nee, tenzij'-toets is niet aan de orde.

4.2 Natura 2000

Natura 2000-gebied de Veluwe (HR-gebied) ligt op minimaal 4800 meter in oostelijke richting. Natura 2000-gebied Het Binnenveld ligt op minimaal 5300 meter afstand van de locatie.

Het perceel heeft geen landschappelijke binding met de Natura 2000-gebieden. Gezien de aard en schaal van het project en de ligging op ruim 4800 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zijn directe negatieve effecten door sloop- en bouwwerkzaamheden op aangewezen soorten van nabijgelegen Natura 2000-gebieden uitgesloten. Tijdens de sloopfase is er sprake van een tijdelijke, beperkte toename van stikstofuitstoot door inzet van mobiele werktuigen en verkeersbewegingen van uitvoerend personeel. In de gebruiksfase is een beperkte toename van stikstofuitstoot mogelijk door de tweede woning. Deze wordt veroorzaakt door een toename van een aantal verkeersbewegingen per etmaal en mogelijk een toename van uitstoot door het stoken van de woning. Het gaat zowel in de aanleg- (of sloop-)fase als de gebruiksfase om een toename die niet zal leiden tot een toename van stikstofdepositie $> 0,005$ mol/hectare/jaar op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden wanneer dit berekend wordt in AERIUS Calculator. Significante effecten op Natura 2000-gebieden zijn daarmee uitgesloten. Bij dit alles is buiten beschouwing gelaten dat het stopzetten van de agrarische bedrijfsvoering waarschijnlijk een veel groter, positief effect heeft op de stikstofuitstoot ten opzichte van de bestaande feitelijke situatie. Het uitvoeren van een stikstofberekening is redelijkerwijs overbodig in dit geval, maar mogelijk verlangt bevoegd gezag toch een berekening ter bevestiging.

Afb. 4.1: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van GNN en GO. De locatie ligt buiten GNN en GO. De kortste afstand tot GNN bedraagt minimaal 600 meter. Bron ondergrond: gldanders.planoview.nl.

Afb. 4.2: De ligging van het plangebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden. De minimumafstand tussen het plangebied en N2000-gebied bedraagt minimaal 4800 meter.

5

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Overzicht van de bevindingen

Soortbescherming	Aanwezig	Effect	Aanbevelingen
Flora - beschermde soorten	nee	geen	geen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	nee	geen	geen
Vleermuizen - vliegroutes	nee	geen	geen
Vleermuizen - essentieel foerageergebied	nee	geen	zie 5.2.1
Vleermuizen - lichtverstoring	mogelijk	mogelijk	zie 5.2.1
Zoogdieren - gebouwbewonend	nee	geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	nee	geen	geen
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	zeker	mogelijk	zorgplicht
Vogels - jaarrond beschermde nesten	nee	geen	geen
Vogels - algemene broedvogels	mogelijk	mogelijk	zie 5.2.1
Amfibieën - vrijgestelde soorten	mogelijk	mogelijk	zorgplicht
Overige beschermde soorten	nee	geen	geen
Gebiedsbescherming	Aanwezig	Effect	Aanbevelingen
Natura 2000 - doelsoorten/habitattypen	nee	geen	geen
Natura2000 - stikstof	n.v.t	geen	zie 5.2.2
NNN en GO	nee	geen	geen

5.2 Conclusies en aanbevelingen

5.2.1 Soortenbescherming

Vleermuizen

- De te slopen bebouwing is ongeschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Nader onderzoek naar vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen is daarom niet nodig.
- De werkzaamheden leiden niet tot het verstoren van een essentieel foerageergebied en/of vliegroutes van vleermuizen.
- Tijdens de sloopwerkzaamheden kan echter wel enige mate van verstoring voorkomen door het gebruik van verlichting. De kans op verstoring van mogelijke verblijfplaatsen in de woning en van (niet-essentieel) foerageergebied treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren. Is het werken in de avond- en vroege morgenuren onvermijdelijk, dan zijn maatregelen met betrekking tot verlichting vereist. Dit kan door het gebruik van amberkleurige verlichting en afschermende armaturen en het beperken van de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter. In de periode december -maart zijn vleermuizen niet actief en zijn deze maatregelen niet nodig.

Broedvogels

- Sloop van de daartoe aangewezen bijgebouwen leidt niet tot aantasting van vaste, jaarrond

beschermde nestplaatsen van vogels. Wel kunnen nesten van overige broedvogels aangetast worden, zie volgende punt.

- Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels zoals zanglijster, winterkoning, roodborst, witte kwikstaart, zwarte roodstaart en houtduif mogelijk op het terrein. Het opschonen van het terrein en sloopwerkzaamheden kunnen tijdens het broedseizoen leiden tot het verstoring of vernieling van nesten van algemene broedvogel. Broedgevallen kunnen zich zowel in te slopen bebouwing als in opgaande begroeiing (bomen, struiken) langs de noordelijke perceelgrens voordoen. Het is van belang om mogelijk verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of tijdig preventieve maatregelen te nemen om vestiging van broedgevallen te voorkomen. Mogelijke maatregelen zijn het sterk terugsnijden van opgaande beplanting en ruigtes, verwijderen van houtstapels en dergelijke, het ontoegankelijk maken van bebouwing of juist het verwijderen van dakbedekking. Let op: de meeste maatregelen kunnen pas getroffen worden wanneer het nader onderzoek naar marterachtigen en vleermuizen is afgerond en indien nodig een ontheffing is aangevraagd en verkregen! Dit om te voorkomen dat onbedoeld verbodsbepalingen ten aanzien van deze soortgroepen overtreden worden. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode. Indicatief wordt vaak de periode 15 maart tot 15 juli gehanteerd omdat de kans op broedgevallen van veel soorten dan groot is, maar het kan afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden ook korter of langer duren. Bepalend is de vraag of er sprake is van een broedgeval; zolang het nest bezet is, geldt dat het betreffende nest niet mag worden verstoord. Ontheffing is niet mogelijk.

Overige soorten

- Nader onderzoek naar overige beschermde soorten is niet aan de orde. Effecten op (niet-vrijgestelde) beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden zijn op grond van de quickscan uitgesloten. Houdt wel rekening met de algemene zorgplicht die geldt voor alle dieren, beschermd of niet. Voer de sloopwerkzaamheden in rustig tempo en zoveel mogelijk in één richting uit om eventueel aanwezige dieren de kans te geven om te vluchten.

Calamiteiten

- De quickscan en aanvullende onderzoeken geven geen garantie wat betreft toekomstige vestiging van beschermde soorten. Worden er tijdens de werkzaamheden onverwacht toch beschermde soorten aangetroffen, leg dan het werk tijdelijk stil en neem contact op met een erkend ecologisch deskundige. Overleg met de deskundige en bevoegd gezag moet in dat geval duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

5.2.2 Gebiedsbescherming

- De locatie ligt buiten het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone. Sloop en nieuwbouw van de woning vinden plaats binnen het bestaande bouwvlak en de functie en gebruik blijven gelijk. Deze activiteiten zullen niet leiden tot aantasting van kernkwaliteiten of doelstellingen van GNN of GO. Een 'nee, tenzij'-toets is daarom niet aan de orde.
- De ontwikkelingen voortvloeiend uit het voornemen leiden gezien de aard en schaal van het project niet tot effecten op doelstellingen of kernkwaliteiten van beschermde natuurgebieden (Natura2000 en Natuurnetwerk Nederland), met mogelijke uitzondering van stikstofgevoeligheid. Nadere toetsing naar effecten op aangewezen doelsoorten voor

Natura 2000-gebieden en nadere toetsing aan het NNN zijn niet aan de orde met mogelijke uitzondering van een stikstofberekening, zie volgende punt.

- Het voornemen leidt tot een tijdelijke, beperkte toename van stikstofuitstoot tijdens de sloop- en bouwfase (ofwel aanlegfase). In de gebruiksfase wordt een afname van uitstoot verwacht door betere isolatie van de nieuwe woning. Vermoedelijk leidt een berekening in AERIUS Calculator tot de conclusie dat er geen toename van stikstofdepositie > 0,005 mol/hectare/jaar is. Een significant effect op Natura 2000-doelstellingen lijkt op voorhand uitgesloten. Mogelijk verlangt bevoegd gezag een AERIUS-berekening ter bevestiging.

¹ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

6

WETTELIJK KADER

6.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

6.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied, zoals een toename van stikstofemissie en -depositie met mogelijke gevolgen voor stikstofgevoelige habitat-typen. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Natuurnetwerk Nederland (NNN)** komt voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincies. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Binnen de zone ondernemen met natuur en water is ruimte voor ontwikkeling maar dient hierbij een aantoonbare bijdrage te worden geleverd aan de ontwikkelingsdoelen. In het **NNN** is sprake van een natuurbestemming. Binnen het **NNN** zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De begrenzing en doelstellingen van **NNN** worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie

en -verordening.

6.3 Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid

6.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.